

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίπου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr



ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ – ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ 18.10.2025

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η άγνοια προκαλεί φόβο και δημιουργεί προκαταλήψεις

Απόσπασμα από κείμενο αναρτημένο στο διαδίκτυο στις 15.4.2012, ελαφρώς διασκευασμένο.

Η ανθρώπινη οντότητα ακολούθησε μια εξαιρετικά δύσβατη και επίπονη πορεία, για να απελευθερωθεί απ' τα δεσμά της άγνοιας και να κατακτήσει το σπουδαιότερο αγαθό, τη γνώση. Η γνώση είναι αυτή που έβγαλε τον άνθρωπο απ' το σκοτάδι της αμάθειας και τον οδήγησε στο φως της νόησης. Παρ' όλα αυτά, ακόμα και στην εποχή μας που έχει χαρακτηριστεί ως «η εποχή της πληροφορίας», κάποιοι άνθρωποι παραμένουν ακόμα στην άγνοια, άγνοια που προκαλεί φόβο προς οτιδήποτε άγνωστο και ξένο. Ο άνθρωπος που δεν είναι κατάλληλα ενημερωμένος, μπορεί εύκολα να ετεροκατευθυνθεί και να οδηγηθεί στην προκατάληψη, το μίσος και την απόρριψη αυτού που αγνοεί και φοβάται.

Συνειδητοποιούμε, λοιπόν, πως η άγνοια με τις προκαταλήψεις και τον φόβο που δημιουργεί, επηρεάζει το άτομο σε όλα τα επίπεδα της ζωής του, δεν το αφήνει να αναπτυχθεί όπως θα έπρεπε, το περιορίζει κοινωνικά, το καθιστά αδικαιολόγητα ανασφαλές και ανυπεράσπιστο μπροστά σε ανύπαρκτους συνήθως κινδύνους. Ακόμη, οδηγεί τον άνθρωπο στην υιοθέτηση οπισθοδρομικής συμπεριφοράς και αποτελεί μόνιμο εχθρό της ανθρώπινης προόδου και εξέλιξης.

Έτσι, ο μόνος τρόπος που θα απεγκλωβίσει τους ανθρώπους απ' την άγνοια είναι η παιδεία. Σύμφωνα με την κινέζικη σοφία, « Το πιο πολύτιμο αγαθό είναι η γνώση. Το χρήμα χάνεται, η υγεία και η δύναμη μειώνονται, αλλά ό,τι έχει κερδηθεί από τον νου μένει δικό του». Βλέπουμε, λοιπόν, ότι το μοναδικό όπλο απέναντι στον φόβο και στην προκατάληψη είναι η γνώση της αλήθειας, που δίνει στον άνθρωπο τα κατάλληλα εφόδια για να πορευτεί στη ζωή του.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Απόσπασμα ελαφρώς διασκευασμένο από συνέντευξη του Νίκου Πορτοκάλογλου, 10.12. 2020 στη Lifo.

Μεγαλώνοντας αποκτώ μεγαλύτερη σιγουριά για τα πράγματα που θέλω και τα πράγματα που πιστεύω, αλλά ταυτόχρονα έχω μεγαλύτερη άνεση να αμφιβάλλω κιόλας. Νιώθω μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση για κάποια πράγματα, αλλά ταυτόχρονα αισθάνομαι ότι η αμφιβολία είναι απαραίτητη για μένα. Ο Μπουκόφσκι έλεγε πως «το πρόβλημα είναι ότι οι έξυπνοι άνθρωποι έχουν αμφιβολίες, ενώ οι βλάκες είναι σίγουροι». Αμφιταλαντεύομαι μεταξύ εξυπνάδας και βλακειάς, άλλοτε με κερδίζει η

1. ☒ Ούλφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

σιγουριά και άλλοτε η αμφιβολία.

Δεν ήμουν ποτέ φανατικός, δεν ήμουν ποτέ δογματικός, δεν μου πήγαινε από χαρακτήρα και μόνο. Θεωρούσα ότι το δόγμα και ο φανατισμός είναι μόνο σκλαβιά, ότι στερούν την ελευθερία. Την αρχή αυτή, τη λησμονούν (ή όταν τη θυμούνται, την περιφρονούν) οι άνθρωποι που από αφέλεια ή μωρία είναι «βέβαιοι» για όλα. Οι δογματικοί. Τους αναγνωρίζετε αμέσως από την ευκολία με την οποία αποφαίνονται για κάθε ζήτημα (είτε επιστημονικό θέμα είτε πρόβλημα ηθικό) και από την επιμονή τους να μη δέχονται ή να μη προσέχουν τις αντιρρήσεις σας. Μιλούν ανεπιφύλακτα και είναι αμετακίνητοι στη γραμμή που έχουν χαράξει. «Αυτή είναι η ορθή λύση! Άλλη δεν υπάρχει.» - «Δύο και δύο κάνουν τέσσερα.»... Η κριτική, ο αντίλογος, η «απόδειξη» είναι ο μεγάλος τους εχθρός. Τον φοβούνται, όπως ο διάβολος το λιβάνι, και τον αποφεύγουν. Όταν υποχρεωθούν να τον αντιμετωπίσουν, ρίχνονται πάνω του σαν τα φοβιτσιάρικα σκυλιά και δαγκώνουν. Εκείνοι μόνο κατέχουν την «αλήθεια». Και το δικαίωμα να την υπερασπίζονται απέναντι σε όσους αρνούνται να την προσκυνήσουν.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Ο κανόνας

Το ποίημα ανήκει στα δημοσιεύματα ποιήματα του Πάνου Κ. Θασίτη, Τα Ποιήματα, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα: 2011.

Δουλεύει, πληρώνεται, τρώει,
κοιμάται. Κάνει παιδιά –ή τ' αποφεύγει.
Βρυχάται στα γήπεδα τις Κυριακές.
Κάθε βράδυ βαρκάδα με την πολυθρόνα στα κανάλια.
Για τα λοιπά
βιβλιάρια ασφαλίσεως κατά παντός κινδύνου
στοχαστικά.

Τα ουσιώδη αυτά και τα συνηθισμένα, η ζωή του.
Γι' αυτά και πέφτει –αν χρειαστεί-
Ηρωικά μαχόμενος στην ιερή κουζίνα
στη σάλα, στον μπιντέ, στην άβατη παστάδα¹.
Απών στα ταξικά οδοφράγματα
κωφάλαλος στων Ιδεών τη σκοτεινή βοή
αμέτοχος στα «μεγάλα» -ποια μεγάλα;- γεγονότα.
(Παθός – μαθός, αδιαφορεί για τα κοινά φρονίμως).

1. ☒ Ούλφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

Ο άνθρωπος αυτός δεν είν' εξαίρεση.

Είν' ο κανόνας. Έστω το υλικό του κανόνα.

Και τώρα, μην ανησυχείτε πάλι σύντροφε Brecht².

Οι βολεμένες μάζες δεν ανησυχούν.

(Ίσως, δεν ανησύχησαν ποτέ).

¹ Το νυφικό δωμάτιο.

² Ο Μπέρτολτ Μπρεχτ ήταν Γερμανός δραματουργός, σκηνοθέτης και ποιητής του 20ού αιώνα. Θεωρείται ο πατέρας του «επικού θεάτρου». Με την άνοδο του Ναζιστικού καθεστώτος στη Γερμανία αυτοεξορίστηκε ως το 1948.

ΘΕΜΑ Α

A1. Πώς επηρεάζει η άγνοια τον άνθρωπο; Να πυκνώσετε τα αντίστοιχα νοήματα του **Κειμένου 1** σε ένα δικό σας κείμενο σε 60-80 λέξεις.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στον αριθμό της **Στήλης Α** το γράμμα από τη **Στήλη Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση, με βάση το περιεχόμενο των **Κειμένων 1 και 2** (χωρίς αναφορά σε χωρία των κειμένων):

1. Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 ο άνθρωπος	α. δεν κατόρθωσε ποτέ να απελευθερωθεί από την άγνοια. β. αγωνίστηκε να απελευθερωθεί από την άγνοια. γ. νίκησε την άγνοια ολοκληρωτικά.
2. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 ο φόβος	α. προστατεύει τον άνθρωπο από κινδύνους. β. αμβλύνει την ανασφάλεια του ανθρώπου. γ. υπονομεύει την πρόοδο του ανθρώπου.
3. Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 2 η αμφιβολία	α. προσφέρει σιγουριά και αυτοπεποίθηση. β. νικάει τη βλακεία. γ. είναι γνώρισμα των έξυπνων ανθρώπων.
4. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 2 οι δογματικοί άνθρωποι	α. είναι συνειδησιακά ελεύθεροι. β. είναι βέβαιοι για όλα. γ. σέβονται την ελευθερία.
5. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 2 οι δογματικοί άνθρωποι	α. αποφεύγουν τον αντίλογο. β. μιλούν με επιφυλακτικότητα και αμφιβολία. γ. υπερασπίζονται τα δικαιώματα των συνομιλητών τους.

Μονάδες 10

1. ☒ Ούλφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίπου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr



B2. α) Να βρείτε και να παρουσιάσετε σε μία παράγραφο 50-70 λέξεων τα δύο (2) ζεύγη αντιθέσεων που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο του **Κειμένου 1** («Η ανθρώπινη οντότητα... που αγνοεί και φοβάται»).

Μονάδες 6

B2. β) Ποια είναι η πρόθεση του συγγραφέα στη δεύτερη παράγραφο («Συνειδητοποιούμε, λοιπόν... ανθρώπινης προόδου και εξέλιξης») του **Κειμένου 1** (μονάδες 2) και πώς ο τρόπος που επέλεξε να την οργανώσει υπηρετεί την πρόθεσή του (μονάδες 3);

Μονάδες 5

B3. α) Στη δεύτερη παράγραφο («Δεν ήμουν ποτέ φανατικός... να την προσκυνήσουν») του **Κειμένου 2** ο Νίκος Πορτοκάλογλου χρησιμοποιεί α' ενικό, β' πληθυντικό και γ' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο. Να εξηγήσετε τι πετυχαίνει στον λόγο του με την εναλλαγή των ρηματικών προσώπων, λαμβάνοντας υπόψη ότι το κείμενο αποτελεί συνέντευξη του καλλιτέχνη σε περιοδικό.

Μονάδες 8

B3. β) Στη δεύτερη παράγραφο («Δεν ήμουν ποτέ φανατικός... να την προσκυνήσουν») του **Κειμένου 2** να βρείτε δύο (2) διαφορετικά γλωσσικά/εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο Νίκος Πορτοκάλογλου για να αποτυπώσει τα σχόλιά του για τους δογματικούς ανθρώπους και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους μέσα στο κείμενο.

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να ερμηνεύσετε τη συμπεριφορά του ανθρώπου που συνιστά τον Κανόνα, σύμφωνα με το **Κείμενο 3**, αξιοποιώντας τρία (3) εκφραστικά μέσα με τα οποία αυτή αποδίδεται. Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τη συμπεριφορά αυτή και γιατί; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Με αφορμή τα κείμενα που διαβάσατε, γίνεται μία συζήτηση μέσα στην τάξη σας, με θέμα τη γνώση και την άγνοια. Παίρνετε τον λόγο και σε 350-400 λέξεις παρουσιάζετε στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σας:

- α) για ποιους λόγους είναι επικίνδυνο, ειδικά εσείς οι νέοι, να ζείτε μέσα στην άγνοια και
- β) βιωματικούς τρόπους με τους οποίους μπορείτε να κατακτήσετε τη γνώση.

Μονάδες 30